

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 16 fillér.
Megjelen minden vasárnap reggel.

Kiadóhivatál:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési és hirdetési díjak küldendők.
Nyiltér petit sora 60 fillér.

A magyarság térfoglalása.

Az új népoktatási törvény ismét több jogot ad a magyar nyelvnek. A magyar faj szupremáciája győzedelmeskedik a széjjelhuzódó nemzetiségek fölött, igazságot szolgáltatván annak az elvnek, hogy Magyarország a magyaroké.

A kulturhaladás leghivebb mérlege, az időszerinti állapotokat bizonyos előbbeni időszakban uralkodott állapotokkal összehasonlítani. A haladás, vagy visszaesés e két időpont közti állapotok és viszonyok pontos összemérése mellett világosan kitűnnek.

Valamint minden kulturmunkában a népek természetes ösztöne, az értelem, az ügyek iránti felbuzdulás adja meg a lüktető erőt, ugyabban az ügyben is, mely minden igaz magyar embernek leginkább fekszik szívében: a magyarosodás is attól a visszhangtól függ, a melyet a nemzet egyes lelkes vezetőinek kezdeményezése magában a népben talált. Kezdetben, alig három-négy évtizeddel ezelőtt, a mikor a nemzet megszabadult attól a lidérc-

nyomástól, melylyel a bécsi kamarilla visszafojtotta lélegzetét és a szabad, friss, egészséges életfunkciónak útját vágta — alig, hogy a nemzet lerázta magáról béklyóit, néhány rajongó lelkeletű hazafi, legelsőbben is vissza kívánta hódítani a nemzet legdrágább kincsét, azt az arany utat, a melyen a hazafi érintkezik a hazafival; az édes anyanyelvet.

Minő vállalkozás! lesz-e, lehet-e eredménye? Ismét azon a nyelven fogja-e a nemzet összesége kifejezhetni óhajait, reményeit, azon a nyelven fogja-e előadhatni sérelmeit, panaszeit, a melyen a pusztaszeri gyűléstől a mohácsi vészig és később, a mikor a török rabiga alól felszabadult, egészen a pozsonyi országgyűlésig intézte ügyesbajos dolgait?

Ugyilátszott akkor, hogy a szó el-fog hangzani a pusztában s nem lesz, a ki meghallja.

Pedig dehogy nem hallották meg. Kevesen értették és becsülték ugyan a magyar nyelvet, — ezeknek is hiányzott a gyakorlat, mert hiszen ama rémes időszak alatt

csak suttogva-dugdosva lehetett néhány magyar szót kiejteni. S a mikor azok közül, a kik tudtak magyarul beszélni, néhányan megtették az első kísérletet, hogy a magyar nyelvet isméi jogaiba léptetessék: nemcsak szokatlannak tetszett ez, de szinte nevetségesnek tartották a csaknem lehetetlennek látszó törekvést, hogy magyarul beszéljen mindenki, a ki magyar.

A régi Pest utcáin nem egyszer hallhattunk hangos kacagást válaszul a magyar szóra.

S ime, a lehetetlen lehetővé vált, a nevetséges törekvés lelkeünkhöz tapadt, legszentebb érzelmünket képezi. Ezt a a polyglott nemzetet a magyar nyelv tartja össze. Az idegen anyanyelvűek gyermekei magyarul beszélnek szülőkkel, a kik igyekeznek őket megérteni és magyarul válaszolni. Legalább így van nagyobbbrészt. Abol pedig még nem foglalhatott tért ennyire a magyar nyelv, ott megfelelő törvényekkel, mint az új népoktatási törvény is, iparkodunk otthonossá tenni a magyar nyelvet. Annnyira már vagyunk, hogy azok,

T Á R C A.

Emlékbeszéd.

Tartotta: özv. Zelenka Jánosné urnő, boldogult emlékü Erzsébet királyné halálának évfordulója alkalmából, a polg. leányiskola gyászünnepe.

(Folytatás.)

És tényleg közös volt ezen szép, tiszta anyai szeretete más jó anyák szeretetével és éppen ez ékesítette a királynét, mert kivétel lett a fejedelmi nők között: közönséges, istenadta szent anyai szeretete által, mely őt magasan fölemelte amazok fölé.

Mi magyarok akkoriban szomorú időköt éltünk. Szabadságunktól megfosztva, nyögtünk az elvesztett szabadságharc után a bécsi császári tanács ádáz, zsarnok, kapzsi hatalma alatt. Azt mondja Krisztus Urunk: »Örüljétek az örülőkkel és sirjatok a sirókkal.« Erzsébet meglátta a magyarok könyjét, melyet elvesztett szabadsága után sirt és maghallotta szívével a nehéz sóhaját, mely a magyar nemzet kebléből a magasba, szállt.

És velünk sirt titkon és velünk sóhajtott. És keményen föltette nagy lelkében, hogy fölszabadít bennünket a méltatlan nyomás, a törvénytelen eljárás, a szarnokság alól. De ügyesnek, fortélyosnak, nagyesszűnek és kitartónak kellett ám lennie, tekintetbe véve a gonosz császári tanácsot, mely ezer ravaszággal dolgozott elnyomatásunkon, meg azon, hogy fiatal királyunk Ferenc József szívét tőlünk elidegenítse.

Erzsébetünk törekvését nagyban elősegítette az, hogy az osztrákok azon időtájt szerencsétlenül harcoltak Itáliában és ugyancsak megverettek a poroszok által Kőnigrätz mellett.

E bajban Erzsébet királyné, az édes, jó feleség értésére adta a királynak, hogy milyen becsületes, hű alattvalókat nyerének a kitűnő katonák hírében álló magyar nemzetben, ha azt a zsarnokság bilincsei alól fölszabadítanák, törvényeit és a szép magyar anyanyelvnek szabad használatát visszaadnák a magyar nemzetnek.

A szerencsétlen háborúk és veszteségektől meglágyult király hallgatott a szeretett, hű feleség édes szavaira és Er-

zsébet Deák Ferenc, — Magyarország bölcsének segítségével — legyőzte az árnyokot, kibékített királyt a nemzettel.

Erzsébet esze és szívósága győzött: lehetett a magyar újra magyar, visszakapta alkotmányát s Budapestre országgyűlést hívtak össze. — A királyt és királynét megkoronázták nagy fényvel, — Budapesten, 1867. június 8-án.

A magyar nemzet rajongott Erzsébetért. — Az udvar sokat időzött a budai várpalotában, vagy a gödöllői kastélyban, melyet a király a magyar nemzettől ajándékba kapott.

Budán született Erzsébet legifjabb leánya: Mária Valéria, kit nagy szeretettel az ő kis magyar leányának nevezett; nevelőjeül magyar főpapot: Rónay Jácintot választotta, kérve őt, hogy imádkozzék magyarul a kis Valériával.

Meg is látszott a jó nevelés a kis királykisasszonyon: nem volt az gögös, nem volt szivtelen. Igen jól összebarátkozott a kis Wehner Mariskával, egy gödöllői vasuti-őr jónevelt leánykájával. Most Ferenc Salvator főherceg neje Valéria és több gyermek anyja már.

De nem volt ám mindig rózsás Er-

Sirolin

A legkiválóbb tanácsok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után** ajánlatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alanti céggel legyen ellátva **F. Hoffmann-La Roche & Co** vegyészeti gyár Basel (Svájc).

a kik igazán magyarok akarnak lenni, magyarul beszélnek és nem rajtuk magyarokon mulik, hogy egyes néptörödékek a magyar nyelv alkalmazását fel nem karolják.

Reméljük azonban, hogy helyes és tapintatos intézkedéseinknek sikerülni fog; ezeket is néhány évtized alatt a magyar nyelv használatára indítani.

De már így is, összevetve mai viszonyainkat a néhány évtized előtti viszonyokkal, örömmel tapasztalhatjuk, hogy magyarosodunk és a magyarosodás szakadatlanul terjed.

A felvidéken, hol még tiztizenöt év előtt ritka volt a magyar szó, dacára a tót nemzetiségi agitátoroknak, a gyermekek tanulmányi része már magyarul beszél. Csak egyes vidékeken, különösen ott, a hol az agitátorok még mindig nagy tevékenységet fejtenek ki, halad lassabban a magyarság ügye.

A románok közt szaporodik a magyarul beszélők száma, a szokások ellenben még most is szívesen ragaszkodnak őseik nyelvéhez. Viszont a svábok előszeretettel tanulnak magyarul, a mi arra a reményre jogosít, hogy megjő még az az idő, a mikor majd az Észak bérceitől a Dél tengeréig csak magyar szót lehet hallani mindannyiunk közös földjén: szeretett hazánkban.

Ujdonságok.

— **Dr. Kárpáti Károly ünneplése.** Im-már 30 éve mult annak, midőn Dr. Kárpáti Károly a szegedi áll. gimnázium köz-szeretben álló igazgatója a tanügy terén működik. Erre az alkalomra ösmerősei, jóbarátai, tisztelői és hálás tanítványai a mai napon tényleg ünnepélyt rendeznek Szegeden. Az ünnepély alkalmával 1000 koronás ösztöndíj alapítványt tesznek le tisztelői Dr. Kárpáti Károly nevére. Dr.

Erzsébet királyné élete. — Sőt igen nagy és súlyos bánat részese lett a jó királyné.

Anyának gyermekét, első gyermekét elveszteni, igen nagy fájdalom. Ilyen fájdalom érte Erzsébetet, midőn első gyermekét, a kis Zsófiát eltemette.

Egy ideig utazgatott, azután itthon, jócselekedetek gyakorlása és családjában, — mely neki, kedves, — többnyire magyar egyének körében keresett vigaszt.

Művelődés tekintetében az elnyomatás miatt nagyon elmaradt magyar nemzet most minden tekintetben éledt szellemileg és gyarapodott mindentelkép. — Iskolákat nyitott sűrű egymásutánban, vasutakat épített és palotákat emelt a tudományok, művészeteknek, a közjótékonyaságnak.

Erzsébet örült szeretett népe emelkedésének és gyakran meglátogatta, — leginkább kedvenc magyar fölolvasonőjének a Kecskeméti született Ferenci Ida társaságában iskoláit és egyéb köz-művelődési intézeteit, műtermeit.

Művészek, tanárok, tanítónők és növendékekkel szívesen beszélgetett és örült, ha szépet és jót hallott a tanuló ifjuságról.

Meglátogatta több ízben az országos Nőképző Egyesület és az angol kisaszonyok zárdájának iskoláit. — Egy alkalommal a Műképzőben egy leányka gyönyörű

Kárpáti Károly nemcsak, mint tanterfű érdemi meg a közbecsülést: hanem, mint a magyarság, a magyarosodás apostola is. Dr. Kárpáti Károly tanügyi működéséből, mintegy 25 évet töltött Sopronban, az ottani áll. reáliskolánál. Ő szervezte akkor, mint fiatal tanár a soproni irodalmi és művészeti kört, melynek eleinte titkára, későbbben pedig elnöke lett. Akkor vitte keresztül, hogy Sopron város képviselő-testülete helyet adott a magyar színészetnek is, mely ott ma már megis erősödött. Természetes, hogy ezen tényével Sopron város magyarosodását óriási lépéssel vitte előbbre. Ha valaki megérdemli azt a fényes övét, melyben ma részesül, úgy Ő kiválólag megérdemli. Ahoz a koszorúhoz, melyet ma homlokára tűznek, mi is lelkesedéssel járunk egy babérlevéllel.

— **Gyűlések a vármegyén.** Csongrád vármegye törvényhatósági bizottsága december hó 9-én délelőtt 10 órakor tartja rendes téli évnegyedes közgyűlését. Ezt megelőzően, december 7-én délelőtt 9 órakor az állandó választmány, december 8-án pedig a számonkérőszék ülés.

— **Népszerű előadások.** Lapunk felelős szerkesztője a jövő vasárnap d. u. fél 3 órakor fogja megkezdeni a népszerű előadásait, a természet-tudományok köréből a helybeli állami polgári iskola rajztermében. Az előadásokat ezentúl egész télen át minden vasárnap délután folytatni fogja. Erre az előadásokra felhívjuk polgártársaink figyelmét.

— **Tiltakozó népgyűlés.** A helybeli 48-as és függetlenségi párt mult vasárnap d. u. fél 4 órakor tiltakozó népgyűlést tartott a házszabályok módosítása ellen. A központból Kállosi József és Okolicsányi László orsz. képviselők vettek részt. A Kossuth-téren mintegy 4—500 főnyi ember jelent meg. Beszéltek: Kállosi József és Okolicsányi László orsz. képviselők, Rázsonyi Gedeon párt-elnök és Dr. Szarka Mihály ügyvéd. A gyűlés a legnagyobb rendben folyt le. A szónokok közül Okolicsányi László legnagyobb higgadsággal tárgyalta az eseményeket. A gyűlés után fáklya mellett tüntető körmenetet tartottak anélkül azonban, hogy bárkit is inzultáltak volna. A gyűlés elfogadta azt a határozati javaslatot, amelyet országszerte több helyen rendezett tiltakozó népgyűlések alkalmával elfogadtak.

orchidea csokorral fogadta, de az szólni nem tudott meghatóságában: elsírta magát. A felséges asszony megcirógatta, megvigasztalta és a csokrot az őt kísérő udvarhölgynek adta át e szavakkal: «Kérem tartsa; de vigyázzon rá, mert ez nekem becses.»

Szerette a magyar írókat. költőket; igen kedvelte Jókait ő is, meg fia, a trónörökös is, Gyakran meg volt hiva az udvarhoz. — Nagy tisztelője volt Erzsébet Deák Ferencnek, az egyszerű tekintetes urnak, kit sajátkezűleg irt levélben is hívott meg ebédre. — Sokat megfordult az udvarnál Andrassy Gyula gróf miniszterelnökünk és neje.

A királyné háziorvosa Dr. Balassa János, magyar ember, volt.

Szeretett nagy sétákat tenni erdőn, mezőn, szerette a természetet és a természetet. Nagy sétái egyikén elfáradva betért egyszer egy parasztkunyhóba pihenni. Kérésére a kunyhóbeli anyóka vizet adott neki inni s azután tovább kavargatott. — Elmondta, hogy férjét várja vacsorával. Végre így szólt az előtte ismeretlen királynéhoz: „Kisaszonykám megfoghatná ezt a bögrét, hogy ne forogna anyira kavarásközben.” A királyné tartotta; a leves elkészült. Erzsébet megízlelte és szíves bucsut véve eltávozott, — Midőn a férj hazajött, az asszony elbeszélte neki, hogy minő kedves látogatója volt.

— **Iskola látogatások.** Scossa Dezső kir. tanfelügyelő a mult hét folyamán hivatalos ügyben itt járt és ez alkalommal meglátogatta az állami központi elemi iskolákat.

— **A csongrádi fogyasztási és értékesítő szövetkezet.** A legutóbbi időkben többen, akik a szövetkezet ellenségei azt a hirt terjesztették, hogy a szövetkezet rosszul áll, sőt mintha az a tönk szélére jutott volna. Ezzel szemben kijelentjük, amennyiben arról a könyvekből meggyőződünk, hogy a szövetkezet a lehető legerősebben áll, különben is a szövetkezet július eleje óta a központnak («Hangyának») 11,000 koronát küldött be és így a szövetkezet összes adóssága mintegy 5000 koronára, a raktár készlet pedig mintegy 30,000 korona értékű.

— **A halál mint tolvaj.** Halál István-nak hívják azt a csanyteleki embert akire most, majdnem egy évre rá küldt, hogy nadrágot lopott, még pedig nem is egyet hanem kettőt is, az egyiket azonban elajándékozta azon címen, hogy egy másik turpissága miatt a csongrádi járásbírósnál folyamatban volt bűnygyben hamis tanut szerezzen, mivel pedig az ügy Halálra nézve kedvező eredménnyel végződött, jónak látta az ajándékozott nadrágot visszakövetelni, és ez okozta a vesztét, mert már akkor a csendőrség nyomzott a nadrág tolvaj után, s a megajándékozott elárulta a dolgot. E miatt bizonyára sok ember örömeire hüvösre kerül egyidőre a halál.

— **Lopás.** Vida Dénes síróhegyi lakos úgy látszik nem képes annyi baromfit saját emberségéből nevelni, mint a menyit ő maga elfogyaszt; mivel pedig mostanában a sajátja elfogyott gondolt egyet és elment Csanytelekre Juhász István házához — tudya, hogy ott egy félegyházi kofa tartja az összevett és még el nem szállított baromfiat — s annak zárt istállójából el akarta lopni, vesztérete mert a tyukok lármájára Juhász ki ment utána nézni, s rajta csipete Vidát a lopáson. A csanyteleki csendőrség már megtette ellene a feljelentést, melynek eredménye aligha nem az lesz, hogy igen drága lesz a baromfi-hus Vidának.

— **Paraszt párbaj.** Még Szeptember havában történ, hogy Csanyteleken duhajkodásról ismert Dóka István parasztlány betért egy korcsmába, hol már Borda Ferenc egy 64 éves öreg ember

A parasztlány, — ki többször látta a királynét sétái közben, a leírás után rá ismert. „Jézus Mária, én pedig bögrét fogattam veled!” kiállt föl az asszony. — Az ablakban új tizforintost találtak . . .

Egyszer szintén az erdőben járt zord időben, hol egy szegény öreg ember küzködött azzal, hogy nagy csomó fát hurcoljon haza a hátán. A téli szél levette az eber kopasz fejről zsiros kalapját és egy bokor alá sepepte. A királyné az ágak alá hajolva fölvette a kalapot, fejére tette a vergődő öregnek és néhány szíves szó után tovább ment.

Elgondolhatják, milyen távol áll egy királynétól a főzés munkája.

De nem áll az távol a nőtől soha. —

Ő pedig nő volt; szívében magyar nő, ki a sok francia és angol szakács műtremekeibe beunva egyszerű, önkészítette magyar ételt kívánt enni — Bezárkózott hát gróf Andrassy Gyuláné, született Kendeffy Katinkával, ki jó gazdaszony és ügyes szakácsné volt, — annak lakásán: főztek ketten jó magyar ételt; meg is ették vigan.

A tisztalelkű ember vidám szokott lenni . . . de ha tulnagy, vagy tulsok bánat éri . . . bizony erőt vesz lelkén a szomorúság . . . Így járt ami jó királynénk.

(Folyt. köv.)

Teljesen ártalmatlan araszépitő szer a „Kamilla krém.” Hatása bámulatos. Ára 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél: Balkányi Lajos a „Mégváltó”-hoz címzett gyógyszerárában Csongrádon.

fél liter bora mellett a korcsmárossal beszélgetett. Alig lépett a legény a korcsmába valami féle, az öreg becsületét is érintő saját találmányu nótába kezdett. A bortól amugy is felizgatott öreg erre felpattant megfogta a legény két fülét s addig verte annak fejét a saját fejéhez míg a legény könnyű testi sértést szenvedett. A megsértett legény nem késett, hogy a rajta ejtett csufos sérelemért magának elég tételt szerezzen, bepanaszolta az öreget a kir. járásbírósnál s ott az ügy ügy végződött, hogy a legény a helyett, hogy elégtételt kapott volna, sietett panaszát visszavonni mert máskülömben a fegyver vissza felé sült volna el.

— **Akiknek nincs szavuk.** A múlt vasárnap tartott népgyűlés alkalmával Kállosi József orsz. képviselő a néphez fordulva azt mondta, hogy a mostani nehéz viszonyok között, a néptől várják a segítségét. Valaki azután a nép közül oda kiáltott, hogy segítenék is mi, de nincs szavazati jogunk és így nincs szavunk se. Hát ezek a tisztelt honatyák akár valósággal, akár pedig az ő képzeletük szerint sérelem történik a magyar alkotmányon, mindjárt a magyar néphez fordulnak segítségért, de azért eszük ágában sincs, hogy ott ahol kellene: a magyar parlamentben föl emelnék a szavukat az általános szavazati jogért, mert mégis csak szegény, hogy éppen a magyar munkás népet nem képviseli senki sem a magyar országgyűlésen. Ez a szegény pedig azoknak a fejére száll, a kik folytonosan a magyar népre hivatkoznak, de annak érdekeért mit sem tesznek.

— **A világ legolcsóbb folyóirata.** Ezt a címet ambicionálja magának az «Érdekes Könyvtár» könyvalaku szépirodalmi folyóirat, amennyiben előfizetési árát egész évre 2 koronában, félévre 1 koronában állapította meg. E csekély ár dacára a lap csak elsőrangú hazai és külföldi írók legkiválóbb elbeszéléseit, novelláit és költeményeit közli. Folytatásos cikket sohasem ad, minden füzet teljesen befejezett, szép könyvet képez. A lap speciálitása, a «Rejtélyvilág» állandó ingyenes melléklet. Speciálisan nevezük mert csak ez a lap nyújtja olvasóinak azt a kedvezményt, hogy kivétel nélkül, minden egyes rejtély megfejtőnek egy szépirodalmi művet ad jutalomképen. Az előfizetési összeg az «Érdekes Könyvtár kiadóhivatalba (Budapest, V., Kálmán-utca 2.) küldendő, ugyanonnan kérhető ingyen és bérmentve mutatványfüzetet és előfizetési gyűjtőívet is.

— **Erő és egészség** a gyermek kincse, mer így lesz ellentálló a fertőző betegségek csirái ellen. Hogy pedig erős és egészséges legyen, igyék a hidegebb évszakban Zoltán-féle csukamájolajat, melyet szivesen vesz be, mert ize szaga nincsen. Üvege 2 korona a helybeli gyógyszerárakban.

— **Vizsgálat a községnél.** Dr. Cicatricis Lajos vármegyénk érdemes alispánja a múlt hét folyamán az iskolai birságolások ügyében a községnél vizsgálatot tartott.

— **Gyümölcsfa tólvaj.** Mucsi Pál a múlt héten Forgó László szőlőjéből 4 darab facsémétet lopott el, de Varga István és Tósmagi Márton begyörök kézrekerítették. Ez alkalommal a nevezett szőlőjében még több lopott facsémétet is találtak.

— **Egy új kiadvány.** Ha van árucikk, melynél hiányát érezte eddig a vidéki intelligens vevőközönség egy szakszerű felvilágosítást nyújtó leikiismeretes utmutatónak, úgy bizonyára az arany és ezüstékszer az. A fővárosi Wirth János és Fia cég egy vastos kötetben adja közre új mintáit, oly áttekinthető összeállítással, hogy tiszta képet nyerjük az ezen cégnél alapelvül elfogadott korrekt üzleti szokásoknak. Komoly érdeklődőknek levelezőlapon nyilvánítt óhajára (IV., Ferenciek-tere 9.) készséggel küldik meg.

— **Használjon BALKÁNYI-féle Kamilla-Arokrémet.**

— **Az elhagyott gyermekek a községhez való kiadatása.** A belügyminiszter 1904. évi 42.042. sz. általános rendeletet intézett valamennyi árvaszékhez, miután ismételen felmerült az a kérdés, hogy a 7 éven felüli gyermek elhagyottnak nyilváníttandóe akkor is ha a község annak tartását és gondozását előre elvállalja? Az 1/1904. sz. szabályzat 1. §-a értelmében: „elhagyottnak kell nyilváníttani azokat a 15 éven alól levő, vagyonatlan gyermekeket, akiknek eltartásra és nevelésre köteles és képes hozzátartozói nincsenek (1877. évi XX. t. c. 11. §-a) és akiknek eltartásáról és neveléséről a rokonok, jötevők, jótékony intézetek vagy egyesületek kellenem gondoskodnak.” Miután a szabályzat világosan és tazative felsorolja, hogy mely esetekben kell a gyermeket elhagyottnak nyilváníttani és miután a szóban levő esetek közt az, hogy azok a 7 éven felüli gyermekek, akiknél az elhagyottá nyilváníttás okai fenforognak, elhagyottá ne nyilváníttassanak, ha az illetőségi község a gondozást elvállalja, nemcsak felsorolva nincs, de szándékosan kihagyott: a belügyminiszter mostani mostani rendelete szerint az elhagyottá nyilváníttás abból az okból nem mellőzhető, hogy az illetőségi község a gondozást az elhagyottá nyilváníttás előtt elvállalta. Felmerült továbbá az a kérdés is, hogy az elhagyottá nyilváníttott 7 éven felüli gyermek kiadható-e a községnek, ha a község tartását elvállalja? Erre nézve a miniszter értesíti az árvaszékeket, hogy a Gyv. Sz. 51. §-a világosan felsorolja, hogy kik kérhetik a kiadást, Következésképen az elhagyott gyermekek csakis azoknak adhatók ki, akik a kiadást kérhetik. Ezek közt pedig a község elő nem fordul. Így az elhagyott gyermek a községnek állami gyermekmenhely kötelékéből ki nem adható. Önként értetődik azonban, hogy, ha a községnek árvaháza, avagy egyéb megfelelő jótékony intézete van: abban a gyermek elhelyezhető.

— **Az első leánykiházasítási egyletnek** ma számunkban levő nyilttéri közleményre felhívjuk olvasóink figyelmét azzal, hogy véleményét fűgessze fel, míg a támadások ellen indított sajtóperben a független bíróság nem hoz ítéletet.

— **Statisztika a tüzekről.** A lángok évek óta nem pusztítottak annyit Magyarországon, mint az idén augusztusban. A m. kir. központi statisztikai hivatal most számol be az augusztusi tüzekről. E szerint 1904. augusztus hónap 2995 községben 3458 tüzeset fordult elő 9582 károsulttal és 19 millió 140 ezer korona kárösszeggel. Legtöbb kárt szenvedett: Heves vármegye 1.488,429 Zemplén vármegye 1.421.024, Trencsén vármegye 987.707. Pest-Pilis-

Solt-Kiskun vármegye 905,501, Budapest főváros 807.243 korona kárösszeggel.

A közönség köréből.

— **Nyilvános köszönet.** Mindazon jóbarátainknak és ismerőseinknek kik drága fiunk elvesztése alkalmából, mély bánatunkban osztozni szivesek voltak, fogadják ez uton hálás köszönetünk nyilváníttását. Csongrád, 1904 december 1.

Szendrői László és családja.

Nyilttér.

E rovatban közlöttekért nem vállal felelőséget a Szerk.

Tájékoztatásul.

Az **Első Leánykiházasítási Egylet m. sz.** és annak igazgatósága rövid idő óta céltablául szolgál a leggyűlölködőbb és bosszuvágyó támadásoknak, melyek mindannyian hazugságoktól, ferditésektől és torzításoktól csak úgy hemzsegnék.

Méltóságon alulnak tartjuk, hogy ezen támadásokra reagáljunk. Csak annyi szolgáljon tagjaink tájékoztatásul, hogy az **Első Leánykiházasítási Egylet m. sz.** kebelében semmi olyan nem történt, ami nyugtalanságra okot szolgálhatna és, hogy ezen üzletnek tisztán egy rendezett házra vezetőnek vissza.

Üzletmenetünk zavartalan folyásáról különben is látjuk, hogy érdekelt tagjaink, valamint általában a nagyközönség ily minősíthetetlen támadásokról a helyes ítéletet magának megalkotni tudja.

A sajtóper, az egyedüli védelmi eszközt, mely ily esetekben rendelkezésre áll, mind ezen támadások ellen, már is folyamatba tettük. Budapest, 1904. nov. 30.

Az **Első Leánykiházasítási Egylet** igazgatósága.

ÓVÁS!

Tudomásomra jutott, hogy vásárookra utazó cégek a t. vevőközönség megleteztésére, áruikat nevem alatt árusítják s több mit 35 év óta főnpáló

női felöltő-céget

ily módon bitórolják. Ezen hamis állítással szemben a leghatározottabban jelentem ki, hogy én áruimat kizárólag

főüzletemben **Budapest, Kossuth Lajos-u. 8.** fióküzletemben **Temesvárt, Rezső-utca 7.** árusítom, vásárookra egyáltalán nem utazom, de nem is képviseltem magam.

Tisztelettel kérem az igeu t. högyközönséget, méltóztassék b. megrendeléseiket hozzám juttatni s mindenkor a legnagyobb figyelem s pontossággal eszközölöm azokat. Azon cégek ellen pedig, kik ily tisztességtelen módon óhajtának velem versenyezni lépni, jövőre a legszigorubb megtorlással fogok élni. Kiváló tisztelettel

Holzer Simon.

cs. és kir. udvart szállító.

Felelős szerkesztő: Éder János.

Társzerkesztő: Holló Adolf.

Kiadó és laptulajdonos: Weisz Márk.

F ü r d ő - k á d eladás.

Egy teljesen új önfűtő fürdő-kád jutányos áron eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Schmidhauer-féle

Igmándi

keserűvíz, reggelenként fél pohárral használva, meglepően gyors és nagyszerű sikerrel pótolja otthon bármely évszakban a Karlsbadi és Marienbadi ivó kurát, gyomor és bélbajokban, ugyszintén elkövéredés, szívelhajosodás és azzal járó fulladásnál, sárgaság, máj és lépdaganatnál, cukorbetegség, csusz és köszvénynél, stb. — Az „Igmándi“ hatásosságában egyéb keserű vagy hashajtó ásványvizek meg sem közelítik, és saját érdekében cselekszik, ki helyette mást nem fogad el. — Utahasítás mellékelve. — Kapható Csongrádon, Barna Henrik gyógyszerésznél. — Főszétküldés a forrástulajdonos: SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél Komáromban. — Egész üveg 50 f, féltüveg 30 f. — Az egyedüli természetes keserűvíz, amely kis üvegbe is kapható.

A vidéken lakó családoknak
 mellőzhetetlen
 a higiénikus és teljesen szagtalan
 osasz. és kir. szabadalmazott

szobakloset,
 mely mint elegáns butor darab, bármilyen lakásba
 elhelyezhető.

Betegtoló kocsik
 Hig. köpöseszék
Bidettek és irrigatorok
Mosdó- és fürdőkádak.

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

GUTTMANN L.
 oloset-gyár
 Budapest, IV., Városház-utca 2. szám.
 (Kossuth Lajos-utca sarkán.)

8 napi próbára
 küldöm

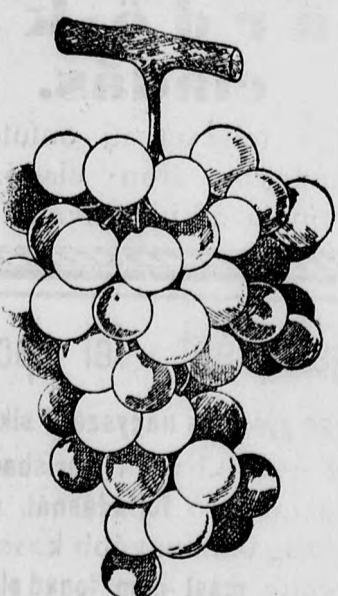
Solingeni hajvágó-gépeket

2 forint 50 kr. utánvétel mellett és kötelezem, ha a gépet az 8 napon belül visszavenni és az árát megérte azonnal visszaadni. A hajvágó gép 10 cm. hosszú, legfinomabb nikkellemezzel, legújabb acélból készült, van 32 foga, 1 vágásra való, 3 felálló test, 3 mm., 7 mm., 19 mm. dupla csavarral, biztonsági csavarral, tartókerékkel, linon karokkal, használati utasítással együtt, úgy, hogy mindenki azonnal meg tudja vágni. Legjobb minőségű, teljesen felszerelt ára 2.50, ledelti ru. órái 2.75. Szakállvágó-gép 1.25, tenyér-olló vagy kutyavarró olló 1.2. — Bizton van a készlet. **LAFFNER LEO** gyári raktárából. Wien, 102 Wollzeile 21.

BRÁZAY FÉLE
SÓSBORSZESZ
 NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
 KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
 HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
 MELLÉKELVE VAN!

„Milleniumtelep” Nagyősz.

Legolcsóbb árak!
 Legolcsóbb árak!

Szép és tartós szőlője csak annak lesz, aki ingyen kéri Magyarországon legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, amely szőlőiskola állami segítséggel és állami felügyelet mellett létesült.

GŐZCÉPIÓ KÉSZLETEK
 KEDVEZŐ FELTÉTELEK MELLETT
 GÉPÉSZ ÜZLETEK IS KÖTTETEK

A STAB. OSZTR. MAGYAR
 ÁLLAMVASUT-TÁRSASÁG
 RESICZAI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁRÁNAK
 VEZÉRÜGYNÖKSÉGE.

NICHOLSON GÉPGYÁR
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 GAZDASÁGI GÉPOSZTÁLYÁNAK
 VEZÉRÜGYNÖKSÉGE.

AZ
„AGRARIA”
 HAZINKBÁN AZ EGYEDÜLI IPARTERJESZTŐ VALLALAT,
 MELY KIZÁRÓLAG MAGYAR GYÁRTMÁNYOKAT HOZ
 FORGALOMBA.

„FONTOS!”
 ÁLTALÁNOSAN ELISMERVE!

A VESZPRÉMI VÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET
 KIÁLLÍTÁSÁN BEMUTATOTT
 NYILVÁNOS SZÁNTÁSÉRT
 MAGYAR ARANY ÉREMMEL ÉS DISZ-
 OKLEVÉLLEL KITÜNTETVE.

TÁRSASÁGUNK VETŐGÉPEINK
 TULSZÁRNYALTÁK AZ IDEGEN
 GYÁRTMÁNYOKAT
 ARANY ÉREMMEL KITÜNTETVE.
 MINDEN TALÁRHÓZ MEGFELELŐ VETÉSI
 UTASÍTÁS = JUTÁNYOS ÁRAK

SÜRGŐNY URGY LEVÉLCZIM:
„AGRARIA”
 BUDAPEST.

ÁRJEGYZÉKÜNK
 MINDEN GAZDÁNAK FONTOS
 TANÁCSADÓ ÉS KIVÁNTATTA
 DUMENTESEN KÜLDETIK!

Igazi urnő

arcának, kebelének, kezemnek alapos ápolására sohasem használjon mást, mint a világhírű 1855 év óta törv. védett

KRIEGNER-FÉLE
KRÉME DE MARGUERITET.

Ezen egyszerű készítményt kiváló tulajdonságai miatt számissan utánozzák, ez okból óva intem a nem ősi közönséget a silány utánzatoktól.

Kérem mindig határozottan **KRIEGNER-félet**

A Crème de Marguerite előnye, hogy mindenféle fém és festő anyagmentes, tehát teljesen ártalmatlan, így éveken át használva sem csökkenti meg egészségét. Ártalmatlanságát hatósági bizonyítvány igazolja.

Eredeti nagy tégely. — Próbátégely 1 kor.

Kriegner György gyógyszerész a »Magyar» koronához
 BUDAPEST, VIII., KALVIN-TÉR.

Diskrét postai széküldés!

Köhögésben szenvedők
 próbálják a csillapító és kellemes ízű

KAISER-féle
 mell-bonbont.

2740 közegyzői okirattal, amely arról tanúsít, hogy bizonyos gyógyulása a köhögés, rekedtség, hurut és elnyálkásodásnak.

Amit helyette kínálunk utasítsuk vissza.
 Egy csomag ára 20 és 40 fillér.
 Kapható Ungváry József és Wiesner Lajos gyógyszerészeknél Csongrádon.

Ne vegyen senki
HANGSZERT,
 míg
Reményi Mihály
 mű-hangszerész

egyéb kárpis árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik

Budapestről
 Király-utca 44 l. sz.